

Tvingar bibeln oss att älska?

Samtalskväll i kursen ”Religion – förbannelse eller välsignelse?

Heliga texter i ständig tolkning

Den som inte älskar, känner inte Gud.

Torsdag 12 november 2015

Programformuleringen för den här samtalskvällen leder oss lätt på villospår när det gäller begreppet ”att älska”. Själva citatet i brödtexten, ”Den som inte älskar, känner inte Gud” upplevs lätt som en anklagelse. Och huvudrubriken ”Tvingar bibeln oss att älska?” får en att känna ett visst obehag. Det är som att författaren till Första Johannesbrevet, där citatet är hämtat, skulle peka finger åt oss: Om du inte älskar, då känner du minsann inte Gud! Men precis innan har han skrivit ”Mina kära, låt oss älska varandra, ty kärleken kommer från Gud, och den som älskar är född av Gud och känner Gud”. Författaren tilltalar faktiskt inte en grupp människor som han tror inte skulle älska Gud. Tvärtom, han är tämligen säker på att hans åhörare faktiskt älskar!

Huvudrubriken är lika försåtlig, ”tvingar bibeln oss att älska”. Det vi kallar bibeln sammanfattas här som om det rörde sig om en enda skrift från en högst begränsad tid och man skulle till och med kunna tro att det bara rörde sig om en författare och ett tema ... Vi kan förvisso läsa mycket om kärlek i det sjuttioal böcker som bibeln består av och som tillkommit under nästan tusen år. Men rubrikens fråga går inte att ställa som den är gjord utan att man allvarligt förgriper sig på intentionerna i de olika och mångfacetterade texterna som bibeln består av. Rubriksättaren är antingen ute för att provocera eller förenkla eller för att få oss att söka vidare in i det högst mångdimensionella trosarv som bibeln på olika sätt består av.

Och med denna korta inledning är vi rakt inne i den här kursens målsättning, nämligen att problematisera så kallade heliga texter och den här gången utifrån företeelsen ”att älska” och då med hjälp av ett avsnitt i Första Johannesbrevet. John Wesley (1703 – 1791), metodismens grundare, skrev följande om Första Johannesbrevet: ”How plain, how full, and how deep a compendium of genuine Christianity”¹ Jag är beredd att hålla med honom för på textens ytplan är det svårt att hitta en tydligare sammanfattning av vad kristen lära går ut på, eller skulle kunna gå ut på. Men börjar man skrapa på innebörden av orden, författarens retorik, som döljer flera tvetydigheter, så framträder också bilden av en grupp som tycks leva i stark motsättning gentemot andra grupper som också tar sin utgångspunkt i Jesus Kristus. Författarna till de olika skrifterna i den johanneiska korpusen i nya testamentet skriver mycket polemiskt, trots allt tal

---

¹ ”Vilken lättfattlig, vilken fullständig och vilken djup sammanfattning av äkta kristendom!”

om kärlek. Så orden ”älska” och ”kärlek” som förekommer i var och varannan mening i vårt brev får lite besk eftersmak när man sätter in texten i sitt sammanhang.

Men låt oss se var citatet i brödtexten i programmet hör hemma i Första Johannesbrevet. Det lilla avsnittet där meningen ingår börjar i kapitel 4 vers 7 och slutar i vers 10. Därefter lägger författaren ut ett antal konsekvenser av det han skrivit i vårt avsnitt i verserna 11 - 21 och som vi också måste beröra för att ytterligare problematisera detta ”att älska”.

Vårt textavsnitt, 4:7-11, lyder på följande sätt: ”(7) Mina kära, låt oss älska varandra, ty kärleken kommer från Gud, och den som älskar är född av Gud och känner Gud. (8) Men den som inte älskar känner inte Gud, eftersom Gud är kärlek. (9) Så uppenbarades Guds kärlek hos oss: han sände sin ende son till världen för att vi skulle få liv genom honom. (10) Detta är kärleken: inte att vi har älskat Gud utan att han har älskat oss och sänt sin son som försoningsoffer för våra synder.”

Verserna sju och åtta säger samma sak, den ena positivt, den andra negativt. Polemiken ligger i att de tilltalade, ”mina kära”, vi-gruppen, älskar och känner Gud, medan ”de andra” inte älskar eftersom de inte känner Gud. Författaren präntar också in att kärleken har sitt ursprung i Gud och att det blivit uppenbart genom en särskild handling, att Gud sänt sin son till världen i syfte att ge oss liv – inte kärlek denna gång! Sen påstår han något nytt nämligen att sonen ifråga är ett ”försoningsoffer för våra synder”. Försoning kan ju låta bra, men offer och framför allt synd ger en mörkare bild av den tillvaro författaren målar upp.

De här korta raderna avslöjar följande om själva textens tillkomsthistoria: att den skrivits sent i förhållande till exempelvis de kanoniska evangelierna och de brev som vi tillskriver aposteln Paulus; att vi står inför en ganska utarbetad kristen teologi och att vi på ett ytplan upptäcker likheter med Johannesevangeliet. Samtidigt vet vi att Första Johannesbrevet är omnämnt av tidiga kristna författare redan i början av 200-talet. Utan att gå in i några detaljer, och här får ni ta mig på mina ord, vet vi inte vem som skrivit brevet och att det heller inte är samma författare som till Johannesevangeliet. Vi vet heller inte vem som redigerat ihop slutversionen av Johannesevangeliet som i sig består av flera olika traditionsskikt, upp till minst fem stycken. Men man brukar placera dessa skrifter, inkluderande Andra och Tredje Johannesbrevet, i samma kulturkrets, ibland kallad Johannesförsamlingen. Denna grupp av jude-kristna tolkade Jesus Kristus och hans budskap lite annorlunda än exempelvis Jakobsförsamlingen i Jerusalem eller Paulus, i synnerhet när det handlar om gemenskapens struktur och ledningsfunktioner. Med tiden smälter de olika grupperna samman, åtminstone textmässigt av det vi kan utläsa från de

skildringar vi har i nya testamentet. Att de jude-kristna och hedna-kristna grupperna var splittrade från allra första början är ett faktum, men i ett sent skede accepterar den johanneiskt inspirerade gruppen Petrus som ledare, något vi ska komma tillbaka till senare.

Det här får räcka som bakgrund. Det viktiga att ha i bakhuvudet är att den text som vi behandlar långt ifrån är entydig utifrån företeelsen ”älska”, att den tillkom i ett sammanhang av polemik och att den är sen och därför känner till en hel del av den tradition kring judisk-kristen tro som redan börjat ta form.

Om vi nu ska ringa in det centrala budskapet i texten så verkar det på ytan att vara uppmaningen att älska. I den grekiska texten används ett och samma ord för både ”älska”, ”kärlek” och ”mina kära”, nämligen *agape*. Det är inte någon erotisk kärlek det är fråga om, snarare handlar det om omsorg och uppmärksamhet på den andre. Den som älskar på det viset är född av Gud och känner Gud, två verb med stark innebörd på grekiska, i synnerhet i en semitisk kontext. I prologen till Johannesevangeliet läser vi att de som tog emot Guds Ord, underförstått Jesus som Kristus, som Messias, fick rätten att kallas Guds barn och de är födda av Gud, Joh 1:11. Redan hos Paulus har dopet förklarats som det som gör oss till Guds arvingar och Jesu systrar och bröder. Det är tydligast i Galaterbrevet där det står att vi är döpta ”in i Kristus”, vi är alltså Kristus, Kristi kropp, och därmed är vi alla ”ett i Kristus Jesus” och ”arvtagare enligt löftet” till Abraham, Gal 3:26-29. Det är klart att vi som Guds barn också verkligen känner Gud. Att känna någon i det bibliska språkbruket handlar inte om en intellektuell kunskap utan det är fråga om en djupt intim kännedom om den andre. På hebreiska har motsvarande verb den dubbla betydelsen av att ”känna” och ”ha sex med någon”.

Det viktiga så här långt är att de som är döpta faktiskt också känner Gud och är födda av Gud, och därmed *är* de också Kristus. Det är en tidig paulinsk teologi som den johanneiska traditionen tar vidare på sitt sätt. Medan Paulus nöjer sig med att de döpta döps till Kristus, går den johanneiska traditionen steget vidare och säger att de också är födda av Gud. Vi ska inte här bara representera Kristus för vår omgivning, utan även Gud själv. För Paulus skulle dopet visas genom ett slags mimande av Jesus Kristus. I 1 Kor 4:16 skriver han *Mimetai mou ginesthe*, ”Bli mina medmimare”² och i 1 Kor 11:1 ”Mima mig liksom jag mimar Kristus”. Den svenska översättningen använder dels förebild, dels föredöme.³ Men det är inte det som Paulus menar. Paulus vill omsätta Jesu budskap i praktiken, i sitt eget kött. Relationen med Kristus, den uppståndne, ska på sikt förvandla Paulus till Kristus själv, han ska bli det han är döpt till. Det är ett pågående mimande av Kristus ända till dess att gesterna och förhållningssättet

---

² 1 Kor 4:16

³ 1 Kor 11:1

helt förvandlar Paulus själv till Kristus. Det är den relationen som Paulus vill förmedla till andra människor, och han bereder vägen för nya möten med, och ett nytt mimande av, den uppståndne, av Gud själv.

Det är tydligt att mimandet har en djupdimensionell innebörd. Det får inte förväxlas med ”imitera”, att göra likadant som någon annan i betydelsen ”härma”. Varken evangeliernas eller Paulus budskap är att vi ska härma Jesus. Imitera och härma handlar bara om ett yttre påklistrat beteende. Paulus uppmanar till en förändring av vår inre attityd, där vi ska handla som Jesus skulle ha gjort om han varit i vår egen situation, vår tid och vårt sammanhang.

Den johanneiska traditionen tar det här vidare till att vi är födda av Gud och därför också ska representera, eller varför inte, mima Gud för varandra. Över huvud taget bygger den johanneiska teologin på den första skapelseberättelsen i 1 Mos 1 och i det här avseendet på utsagan att vi är skapade till Guds avbild och likhet, 1 Mos 1:26.

Guds intima kärlek till oss har förstås uppenbarats genom hela den judiska traditionen. Guds Ord, *dabar*, är inte begränsat till att tala, utan när ordet yttras sker också något, något skapas, något förändras, något blir påtagligt för människorna. Guds Ord, *dabar*, är mycket riktigt liv i ordets vidaste och fullaste bemärkelse. Återigen ges tolkningsnycklar i Johannesprologen. Verserna två och tre lyder: ”Allt blev till genom det (Ordet) och utan det blev inget till av det som är till. I Ordet var liv och livet var människornas ljus.” Hela skapelsen blir till genom detta skaparord, exemplifierat i den första skapelseberättelsen. Ordet, Guds kommunikation med oss, med hela skapelsen, är liv i sig och därför det som gör att vi kan se, förstå, inse tillvaron. Det är vårt ljus.

Nu har Ordet blivit kött, Joh 1:14, och slagit upp sitt tält ibland oss, förbundsarken, och vi har sett detta Ords *Shekinah*, Ordets härlighet. Det här är främst en judisk teologi om Guds uppenbarelse och närvaro bland oss människor, genom Torah, Vägen, som förvarades i förbundsarken, och vandrade med folket och genom *Shekinah*, Guds härlighet, som ibland gav sig till känna. Johannesprologens författare hävdar att nu har den ende sonen fått denna härlighet av sin Fader och vi har sett densamma, 1:14. Första Johannesbrevet inleds med att det är detta *dabar* och denna *shekinah* som vi ”sett med egna ögon, det vi har skådat och har tagit på med våra händer”, 1 Joh 1:1. Genom denne son får vi alltså liv och vi får det därför att Gud sänt honom till oss därför att han älskar oss, sin skapelse. Och nu är det också vi som direkt ska återspegla denna *shekinah*, Guds härlighet för varandra och världen. Den johanneiska traditionen, och då framför allt prologen i Johannesevangeliet och Första Johannesbrevet gör ett slags midrash, tolkning, utläggning, av betydelsen av den

första skapelseberättelsen. Motsvarigheten finns alltså hos Paulus där han fokuserar på dopets konsekvenser.

xxx

Sista meningen i vår text, ”detta är kärleken: inte att vi har älskat Gud utan att han har älskat oss och sänt sin son” är ett direkt eko från Johannesevangeliet 3:16: ”Så älskade Gud världen att han gav den sin ende son, för att de som tror på honom inte skall gå under utan ha evigt liv.”

Men så kommer problemet. Sonen är enligt vår text ”ett försoningsoffer för våra synder”. Det här kan upplevas som djupt stötande för vår tid. Inte för att vi skulle tro att vi inte syndar som människor. Det räcker väl att vakna till morgonnyheterna för att inse att vi människor knappast handlar gott alltigenom. Men här är det ju Gud som kräver offret. Varför? För att blidkas i något slags vrede över våra synder? Var har den där allomfattande kärleken tagit vägen? Och, att kräva att offret görs av hans son, som i allt gör Faderns vilja, som i allt lyder denne Gud? Det känns onekligen obehagligt eftersom Sonen alltid beskrivs som syndfri. Och att offret skulle bestå i att onda människor korsfäster honom?

Det är i alla fall en Gud som jag personligen tar avstånd ifrån. Och därmed från den kristna lära, kallad försoningsläran, som utvecklats under två tusen år i samtliga kyrkor och samfund men som enligt mitt sätt att uppfatta saken inte har så mycket släktskap med de tolkningsnycklar som vi också kan utläsa i det bibliska materialet. Den värsta bilden av försoningsläran är Gud Fadern som i sitt majestät håller fram den korsfäste Jesus på sina knän. Jag kan inte här gå in i ett detaljerat resonemang kring olika synsätt på synd, offer, rening och Guds sonskap i biblisk tradition. Jag kommer därför att stanna kvar i vår text som en utgångspunkt och fokusera på vad kärlek kan betyda för oss i det här sammanhanget och hur försoning eventuellt kan tolkas på ett nytt sätt.

Offer för begångna synder i syfte att blidka en högre gudomlig makt eller för den skull även världslig sådan, har funnits i mänsklighetens hela religiösa historia och tagit sig många olika uttryck. I den judiska tempelkulten var det översteprästens roll att på ett rituellt sätt befria de troende från synd och så återställa relationen med Gud. En annan rit var att lägga alla synder på en bock och skicka ut honom i öknen att dö och då var så att säga synderna bortburna och folket skuldfritt, friköpt, renat. På olika sätt vill vi människor avbörd oss skulden för det onda vi gjort eller för våra underlåtelsesynder. Utan att fördjupa detta mer så vill jag ändå understryka att det är viktigt att bli av med sin skuld för att kunna släppa fram kreativitet, hopp och frimodighet.

Med tiden växte det fram en tradition att någon fick ta på sig synden och lida för folket, i folkets ställe, och vi har sångerna om den lidande tjänaren. Det är den människan som ser ondskan i en folkgrupp och försöker väcka människorna till omvändelse, det är profeten som avläser tidens tecken och i sina ord och handlingar visar på *metanoia*⁴, att folket måste gå utöver sitt begränsade förnuft, bortom dagens krassa logik, för att ytterst rädda sig själva från undergång. Den människan, den profeten, får i allmänhet utstå både motstånd, spott och spe, tillintetgörande och i värsta fall elimineras vederbörande och blir martyr. ”Han blev pinad för våra brott, sargad för våra synder, han tuktades för att vi skulle helas, hans sår gav oss bot”, står det i Jesaja 53: 5. Först då ser folk, i bästa fall, och vid avgrundens rand, att de måste vända om, ändra lagen, ändra beteendet eller vad det nu kan röra sig om. Den lidande tjänaren, som vi läser om hos profeten Jesaja, är förebilden. För människorna på den tiden var det omöjligt att någon kunde dö på ett så nesligt sätt som den lidande tjänaren utan att Gud på något vis tillät det. I Jesaja 53:10 läser vi ”Men Herren tog sig an den han sargat, botade den som gjort sig till ett skuldoffer. Han skall få ättlingar och ett långt liv, och Herrens vilja skall förverkligas genom honom.” Det är alltså Gud som sargar tjänaren även om övergreppen ligger i folkets händer. Så tänkte man då, men det är inte så vi nödvändigtvis ser på Gud i dag, även om Jesaja också skriver att Gud ger tjänaren ett långt liv som kompensation för lidandet.

Det har spekulerats mycket i vem den lidande tjänaren är. En särskild person, en grupp, eller hela folket? Det spelar ingen roll. Det finns ingen bättre och mer universell beskrivning av en profet och martyr än just den texten och den är aktuell i alla tider och i alla kulturella sammanhang. Kanske var det så att Jesus som människa hade den lidande tjänaren som förebild när han ville reformera det judiska religiösa systemet och rädda de förlorade fåren av Israels hus. I varje fall tolkade de judar som trodde att Jesus var Messias, den smorde, Kristus, honom på det viset. Han blev därmed ett offer för våra synder. Det vi måste tolka vidare är att Gud inte krävt ett sådant offer utan att Jesu lidande och korsfästelse är en naturlig följd av hans förkunnelse och handlande. Han har ju utmanat och avklätt makten såväl den religiösa som den politiska och det leder alltid till konsekvenser av ett martyrskap på ett eller annat sätt. Vi kanske kan se det som ett försoningsoffer för vår del, ett slags skuldbefrielse, men vi kan inte säga att Gud skulle utkräva något sådant.

När vi kommit så här långt i resonemanget kastas frågan tillbaka till oss. Vad får vårt dop till Kristus för konsekvenser för oss? Vad kan det innebära att älska som kristen? Och vi ska förbli i den bibliska världen och i den johanneiska traditionen ett tag.

---

⁴ *Metanoia*, ”utöver, bortom förnuftet”

När författaren till Första Johannesbrevet fortsätter sin utläggning direkt efter vårt avsnitt så ser vi tydligt att han befinner sig i en johanneisk tradition. Vi måste älska varandra säger han i vers 11, om vi gör det är Gud alltid i oss och hans kärlek har till och med nått sin fullhet i oss (v 12) och vi förblir i honom och han i oss genom den ande vi fått (v 13). Här ser vi igen att vi är kallade att vara Guds representanter i världen. Återigen betonar författaren att Fadern har sänt sin son för att rädda världen (v 14) och att vi därför kan vara frimodiga på domens dag (v 17). Sedan skriver han något mycket märkligt. Anledningen till vår frimodighet ligger i att "... ty sådan som Kristus är, sådana är vi i denna världen" (v 17). Här kan vi återknyta till den paulinska mimen, vi ska vara som Kristus i världen. Men i den johanneiska kontexten är det här också en hänvisning till det vi kallar Jesu avskedstal i Johannesevangeliet. Den typen av tal hölls av patriarken i en klan för att överlämna sitt testamente till de efterlevande och deras plikt var att i allt ta på sig det uppdrag som patriarken förmedlade. Johannesevangeliet använder den litterära formen för att låta Jesus överlämna sitt testamente, sitt uppdrag, till lärjungarna. Lärjungarna, de som tar på sig Kristi uppdrag, hans testamente, blir själva Kristus i världen. Och i det johanneiska sammanhanget är det vi som är lärjungarna. Ett särskilt tydligt avsnitt som handlar om den kärlek som Jesus lämnar vidare finner vi i Joh 15:12-17.

" (12) Mitt bud är detta: att ni skall älska varandra så som jag har älskat er. (13) Ingen har större kärlek än den som ger sitt liv för sina vänner. (14) Ni är mina vänner om ni gör vad jag befäller er. (15) Jag kallar er inte längre tjänare, ty en tjänare vet inte vad hans herre gör. Jag kallar er vänner, därför att jag har låtit er veta allt vad jag har hört av min fader. (16) Ni har inte utvalt mig, utan jag har utvalt er och bestämt er till att gå ut i världen och bära frukt, frukt som består, och då skall Fadern ge er vad ni än ber honom om i mitt namn. (17) Detta befäller jag er: att ni skall älska varandra."

Här är inte Jesu död ett försoningsoffer för begångna synder hos folket. Istället ger han en förebild för hur långt kärleken, omsorgen om nästan, kan gå om det är fråga om verklig kärlek. Om vi verkligen älskar någon ger vi oss själva helt och fullt för den människan. Det handlar inte om att utplåna sig själv, nej, det handlar om att jag som den unika person jag är, är beredd att ge allt jag har, göra allt jag kan, för en annan människas liv. Det är inget offer utan en handling i kreativ kärlek. Den andra människan måste kunna växa, bli sig själv, sin kallelse, genom att jag ger mitt liv, gör allt för honom eller henne.

Det är väldigt viktigt att Jesus här talar om vänner. Det är inte fråga om tjänare, om någon som socialt står under någon annan i rang, och det är heller inte fråga om familjemedlemmar som man delar släktskap med, "kinship", "är av samma slag som". Solidariteten är frivillig med en vän, det är en relation i full frihet

mellan två unika människor. Den vänskapen kräver att vi båda är fullvuxna våra kallelser, att vi har samma rang gentemot varandra och att den bygger på frivillighet och inte släktskap.

Det är här fråga om samma gemenskap som vi läser om i exempelvis Markusevangeliet 3:31 och följande. Där bryter Jesus begränsningen av den biologiska familjen när han säger att alla de som hör och gör Guds ord är hans moder, bröder och systrar. I Ordspråksboken 18:24 läser vi att "... en verklig vän är mer tillgiven än en bror."

Vi kan säga att de första jude-kristna tolkade gemenskapen med Kristus på två sätt. Dels har vi den paulinska traditionen som genom dopet gör oss till bröder och systrar med Kristus, dels den johanneiska som gör oss till Kristi vänner. Det finns en lång tradition att gå tillbaka på i den hebreiska bibeln om att vara Guds vän.

Nu åter till vårt textavsnitt. När författaren i vers 17 skriver att "... ty sådan som Kristus är, sådana är vi i denna världen" så betyder det att vi i vår tur ska gå ut och vara vänner med människorna på det sätt som Jesus var vän med lärjungarna och de som följde honom när han levde. Det är onekligen lite tydligare, i alla fall mer uppfordrande, i den paulinska teologin som säger att vi döps till Kristus. I johanneisk teologi så är vi Kristus genom att vi mimar honom som vänner till andra människor. Vänskapen är själva mimen.

Om vi sedan går vidare i Första Johannesbrevet så hävdar vår författare att "Rädsla finns inte i kärleken, utan den fullkomliga kärleken fördriver rädslan, ty rädsla hör samman med straff, och den som är rädd har inte nått kärlekens fullhet" (v 18). Vi kan alltså vara frimodiga på domens dag, som författaren redan hävdar. Denna frimodighet genomsyrar hela nya testamentet och har sin grund i den självklara slutsatsen: "Vi älskar därför att han först älskat oss" (v 19).

När jag har resonerat så här långt så tror jag att vi måste våga omtolka, nytolka och ifrågasätta den troslära som säger att Gud sände sin son i världen som ett försoningsoffer för våra synder, alltså att Gud skulle avkräva att sonen måste lida för att vi ska försonas med Gud. En lärosats i ett trossystem lever faktiskt bara av att kunna profilera sig mot en motsvarande heresi, eller om vi så vill ett ifrågasättande. Både den som hävdar den gängse lärosatsen, upprätthållen av en viss maktstruktur, och den som framför ifrågasättandet och då kanske betraktas som heretiker, båda är trons människor. Så när jag hävdar att Gud inte sände sin son i världen som ett försoningsoffer för att lida för våra synder utan för att visa på en omsorgsfull och uppmärksam relationalitet, vänskap, mellan oss människor grundad i Guds kärleksfulla skaparord, *dabar*, så kan det lätt

anklagas för att vara en heresi. Vidare hävdar jag att jag inte heller tror att vi i dag kan säga att Gud ”sände sin son” till världen, utan snarare att den historiske personen Jesus tog på sig den lidande tjänarens roll för att rädda sin samtid från hat, förtryck, maktmissbruk och våld och i stället peka på en kärleksfull Gud som vill alla människors mognad och växt som fullödiga människor. Att Jesus var Guds son i den här senare betydelsen vittnar han om när han fullbordar sin egen kallelse, att ge sitt liv för sina vänner, för alla människor. Han hade kunnat låta kalken gå honom förbi. Guds sonskap ligger främst i att Jesus fullbordar sin kallelse som leder till martyrskap och att Gud bekräftar detta, i sin tur svarar på det genom att uppväcka Jesus från de döda. Och det är vi som då ska vara bekräftelsen på denna uppståndelse genom att vara Kristus, representera Gud, i världen. Det är vänskap och kärlek.

Om det här är en heresi så är det trots allt en biblisk sådan. Precis som den johanneiska traditionen gjorde midrashimer utifrån den hebreiska traditionen måste vi i vår tur fortsätta att hålla traditionen levande genom nya midrashimer, nya tolkningar som ger liv åt världen här och nu. Kanske är jag en heretiker, men i så fall en troende sådan! Om de bibliska texterna inte ska bli döda bokstäver och irrelevanta för vår samtid måste all bibeltolkning leda till nya och kreativa tankar som kan förändra tillvaron.

Ingen tolkning är huggen i sten, den måste förnyas från dag till dag. Tvingar bibeln mig att älska? Nej, inte bibeln, men den levande Guden tvingar mig att se min syster och broder i ögonen och handla därefter. Också Johannesgruppen tvingades genom sitt eget budskap att försonas med sin samtids rivaler och gör det på sitt sätt. Lärjungen som Jesus älskade eller Maria Magdalena eller Jesu mor, Maria, ingen av dem blev den självklare ledaren för de första kristna, vilket Johannestraktionen gärna hade sett. Enligt traditionen blev det Petrus. Men primatet bygger inte på makt menar författaren till det avsnitt i Johannesevangeliet där vi till sist har ett erkännande av Petrus som ledare. Primatet bygger på kärlek och Petrus tvingas svara på frågan tre gånger om han verkligen älskar Jesus. Först när han för tredje gången svarat att han verkligen älskar får han bli herde för fåren. Det här är det sista vi läser i Johannesevangeliet. Ledarskap och auktoritet bygger på kärlek, kärlekens primat, den kärlek som får den andre att växa. Det är Guds kärlek till människan och borde som en självklar konsekvens vara vår kärlek till varandra.

Sr Madeleine Fredell OP